

SVĚDECTVÍ O ZLOČINECH KOMUNISMU

aneb Kdo má pravdu v cause vyšetřovatelů StB v Uh. Hradišti?

V těchto dnech Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu údajně dokončuje zpracování podkladů pro zahájení trestního stíhání některých vyšetřovatelů bývalé Státní bezpečnosti, kteří na přelomu 40. a 50. let působili v Uherském Hradišti.

Následující autentické svědectví úředního lékaře a vyšetřujícího soudce, pocházející ze samého počátku prvního dvacetiletí komunistické diktatury, potvrzuje, že gestapismus estébáckých sadistů, projevy fyzického týrání a snahy o psychické zlomení odpůrců zrudného a bezprávíhodného režimu si v ničem nezadaly s obdobnými bestialitami z období nacistické okupace.

Jen pro úplnost je třeba připomenout, že do skupiny výše zmíněných vyšetřovatelů StB patřil také otec současného předsedy Komunistické strany Čech a Moravy - Alois Grebeníček.

I kdyby naše dnešní orgány činné v trestním řízení neshledaly důvody pro vznesení obvinění vůči některým zločinů proti lidskosti, které jsou v celém civilizovaném světě nepromlčeny, níže otištěné svědectví zůstává nejmýmelnějším potvrzením toho, že zločin zůstane zločinem. Bez ohledu na to, zda je režim, zakládající se demokracií a dodržováním lidských práv, ochoten či schopen ho nejen pojmenovat pravým jménem, ale i po zásluze potrestat.

Samozřejmě: za předpokladu, že listopad 1989 nám nespádl z nebe za příslib beztrestnosti pro komunistické velezločince a vlastizrádce a že naše justice bude důsledně očistěna od lidí, kteří ještě včera věrně sloužili zlu a jejichž služby se zaráhá odmitnout i náš údajně demokratický polistopadový režim.

Ze demokracii nelze budovat s přísluhovými minulého totalitního zřízení, je nabíledni. Jde o to, aby si tuto prstou pravdu uvědomili také ti, kteří dostali od občanů mandát k tomu, aby řídili osudy této země: směrem ke svobodě a demokracii, nikoli k pozvolnému návratu starých pořádků, byť v novém hávu.

PHDr. ROSTISLAV JANOŠÍK

OPIS¹⁾

Pres: 149-16/49 V Brně dne 14. března 1949

Ministerstvo spravedlnosti
Praha

K rukám p. odborového přednosty
Dra Vošahlíka

V příloze zasílám záznam pořízený vyšetřujícím soudcem státního soudu - oddělení Brno Dr. Jaromírem Floriánem.

Osoby po 1-3 v zápisu uvedené dal jsem dopřít do vazby zdejší krajské věznice a jejich údaje jsem si v přítomnosti vyšetřujícího soudce překontroloval. Skutečnost je horší než mrtvé litery.

U krajského soudu v Uh. Hradišti jsem zařídil, aby žádný vyšetřovatel nebyl vydáván k výslechu a pod. bez mého písemného souhlasu. O ukrutnostech páchaných v Uh. Hradišti se mezi obecnostem hovoří. Jediným vhodným opatřením by bylo vyšetření případu meziministerskou komisí, uvalení vazby na pachatele, předání pak k potrestání k soudu a uveřejnění případu, aby bylo jasno, že týrání vězňů není dovolené, ale že je i trestné.

Soudcové zdejšího oddělení státního soudu těžko by mohli převzít mravní odpovědnost za souzení lidí, jichž "pochybné" doznání bylo vynuceno takovými prostředky, jak ve zprávě uvedeno.

SENÁTNÍ PŘEDSEDA STÁTNÍHO SOUDU
- ODD. BRNO:
DR. HORŇANSKÝ V. R.

ZÁZNAM

Dne 9. 3. 1949 odebral jsem se na ústní příkaz senátního předsedy státního soudu, oddělení v Brně, Dr. Jaroslava Horňanského do věznic okresního soudu v Uherském Hradišti v doprovodu šéflékaře krajského velitelství SNB v Brně, Dr. Miloše VLČKA, a zapisovatele Karla Kučery, aby vhodnými a diskretními otázkami, jakož i zběžným lékařským vyšetřením tělesného a psychického stavu vyšetřovanců ve věci Or II 115/49 zjistil, nebylo-li použito při předběžném šetření nevhodných a neobvyklých způsobů při výsleších. Tento příkaz mně byl dán, ježto Dr. Jaroslav Horňanskému došly v tomto směru konkrétní stížnosti.

Šetření se konalo v oddělené místnosti přímo ve věznicí okresního soudu v Uherském Hradišti. Přítomni byli pouze podepsaní se zapisovatelem státního soudu. Stalo se tak u příležitosti prohlášení usnesení o zavedení přípravného vyšetřování a uvalení řádné vazby vyšetřovaci.

Zjištěno bylo:

1) Jiří MALÁŠEK, nar. 28. 9. 1909 v Čebíně, škol. rada. min. školství. Vyšetřován 31. 12. 1948 až do 1. 1. 1949. Udává, že při výslechu byl insultován pěstmi do hlavy, takže krvácel značně z nosu. Byl položen obličejem dolů, pravděpodobně gumovými obuškami, hlavně v krajně hrudní, bederní, zadnice a v průběhu obou nohou. Zmíněné krajiny po několika dnech vykazovaly jednolitý haematom barvy velmi tmavé. Zvláště při tlučení na obou chodidlech, kde vznikly puchýřovité haematomy. Byl prý nucen dělat dřepy a při pádech byl kopán. Byl odveden do jiné místnosti, kde musel ponořovat holé nohy do studené vody: Dále bylo užit během vyšetřování elektrického proudu, a to tak, že mu byly vloženy do obou botů elektrody, pravděpodobně aluminiové, a boty takto opatřené musel obout na bosu. Byl položen na postel, načež zvláštní aparaturu byl několikrát zapínán proud ze sítě. Cítil prý v celém těle nesnesitelnou bolest a kře-

če. Během vyšetřování několikrát omdlával a byl při tom poléván studenou vodou. Tento výslech trval do druhé hodiny ranní. Po výslechu byl položen na železná lůžka a každá ruka připoutána zvlášť americkými pouty ve vzpažené poloze k železným tyčím hlavy postele. Po něvadž znovu omdlával, byla mu jedna ruka uvolněna. Následkem tohoto počínání zvracel prý po 17 dní veškerou potravu, a to zpočátku i tekutiny. Zvracel prý několikrát i krev. Dále močil krev. Byl ošetřován lékařem a do 7. 2. nevstal z lůžka. Ošetřující lékař mu nařídil dietu asi do dubna.

Status praesens: střední postavy, kostra a výživa přiměřená, bledý. Odpovídá tiše, ustrašeně a nejistě a projevuje chováním i slovy stále obavy zejména před opakováním popsane způsobu vyšetřování. Náladu plačtivé. Trpě se na celém těle. V obličejí má záškuby svalů. Výstupy mozkových nervů na tlak citlivé. Oboustranný nystagmus. Nepravděelné kolísání v Rombergově poloze. Na srdci tachycardia. Diferenciace citlivosti v insultovaných částech zad a nohou (částička anaesthesie). Na ploskách nohou zjištěna pigmentace v rozsahu velikosti dětské dlaně. Za daných okolností nebylo možno provést podrobnější vyšetření ledvin.

2) Bohuslav KOUKAL, nar. 15. 12. 1905 v Brně, úředník. Bývalý politický vězeň. Vyšetřován po několik dnů. Čtyřikrát použito insultace tlučením na chodidla. Doposud ztuhlé jizvy na ploskách obou nohou. Jedenkrát po vyšetřování užit opakovaného elektrického proudu. Způsob insultace a užití elektrického proudu jako ad I).

3) Pavel DĚDIČÍK, nar. 23. 5. 1906 v Břestu, profesor. Vyslýchán třikrát. Tlučen do obličeje, tlučen přes obě šlapky. Následně otoky nohou s těžkými haematomy. Užit elektrického proudu. Kopán do zad. Nyní léčen na zánět ledvin. Dieta. 14 dní prý nemohl chodit. Těžko chodí. Paresthaesie obou nohou, více vpravo. Na nohou ještě patrný známky insultace. Tělesně slab, značně bledý, sešlý. V chůzi nejistý, potácí se. Trpí nespavostí, stálými strachy. Nervosní záškuby obličejových svalů. Třes celého těla. Nálada plačtivá.

4) Antonín ONDRÁČEK, nar. 2. 6. 1916 v Sivicích, úředník. Tlučen do obličeje, dvakrát tlučen gumovými obuškami do chodidla. Zůstal dva dny ležet v místě vyšetřování. Nošen 14 dní na ošetřovnu.

5) Josef POUL, nar. 2. 5. 1910, Radostice, profesor náboženství. Tlučen přes obličej, takže krvácel z nosu a obličeje. Jedenkrát tlučen přes šlapky, dvakrát užit elektrického proudu. Třes celého těla. Nálada plačtivá.

6) Karel PROCHÁZKA, nar. 5. 2. 1920, Brno, úředník. Tlučen do obličeje, jedenkrát tlučen přes obě šlapky. Dosud známky insultace na nohou. Pocínající TBC plic (susp.).

7) Dr Rostislav SLAVOTÍNEK, nar. 27. 4.

1907 v Řesovicích, profesor. Třikrát vyslýchán, insultován, jedenkrát užit opakovaný elektrický proud.

8) Josef KALČÍK, nar. 9. 2. 1921 v Brtnici, kovář. Tlučen do obličeje a hlavy, ponechán v dřepu a předpažení tak dlouho, až dvakrát padl, při čemž insultován.

9) Doc. Dr. Vladimír KLUSKA, nar. 29. 8. 1909, Čebín, lékař. Insultován v obličejí a tlučen po šlapkách.

10) František JINDRA, nar. 26. 7. 1918, Svirna, strojevodouč. Tlučen přes obě chodidla, 3 dny neschopen chůze. Užit elektrického proudu.

11) Štěpán DANĚK, nar. 3. 2. 1911, Velehrad, úředník. Tlučen hadicí na jedno chodidlo.

12) Tomáš HOLČÍK, nar. 5. 2. 1915, Louka, dělník. Třikrát vyslýchán, dvakrát tlučen hadicí přes šlapky, takže týden nemohl chodit. Jedenkrát užit opakovaného elektrického proudu. Během vyšetřování dvakrát odešla samovolně stolice.

13) František ŠRÁMEK, nar. 2. 10. 1904, kolářský dělník. Několikrát uhozen do obličeje. Tlučen gumovou hadicí na obě šlapky.

14) Miroslav KOZLOVSKÝ, nar. 26. 10. 1922 v Brně, posluchač filosofie. Mnohokrát vyslýchán, tlučen do obličeje, udeřen do prsou, takže došlo ke zlomení pátého a šestého žebra. V místě skloubení kosti hrudní vyvinutý calus. Stalo prý se v místě zatčení v Hradci Králové. Při vstupu v Uherském Hradišti tlučen na šlapky. Značná tělesná slabost a vyčerpání.

15) Leoš MATÝSEK, nar. 12. 6. 1908, úředník. Insultován jako ad 1), jedenkrát užit elektrického proudu, nervově zhroucen.

16) Jakub DRKAL, nar. 19. 11. 1909, Bošovice, profesor. Jednou tlučen přes šlapky.

17) Jaroslav NOVÁK, nar. 21. 1. 1919, Velký Týnec, zaměstnanec ČSD. Dvakrát při výslechu tlučen do obličeje. Těžká neurasthenie.

18) Josef NESRSTA, nar. 27. 2. 1909, Praha, úředník. Jednou tlučen na šlapky, jednou použito elektrického proudu.

19) Antonín MACH, nar. 16. 5. 1917, Vertýn, úředník. Při výslechu ponechán v dřepu.

20) Ladislav DOHNALÍK, nar. 13. 9. 1920 [?], Kroměříž, odb. učít. Při dvou výsleších tlučen na obě chodidla.

21) Jaromír HRABAL, nar. 28. 6. 1915, Uhřetice, profesor. Tlučen do obličeje a hlavy. Jedenkrát tlučen přes chodidla. Dřepy až do vyčerpání. Pět dní nemohl chodit. Naprosto časově i místně desorientován.

22) Dr. Jan PIŠTĚLÁK, nar. 6. 2. 1910, Ledošov, úředník. Mnohokrát vyslýchán. Při výsleších tlučen do hlavy a do obličeje. Během výslechu dřepy až do vyčerpání. Několikrát užit elektrického proudu. Léčen na zánět led-

vin. Úplně nervově zhroucen, pláče.

23) Dr. Vojtěch JANDEČKA, nar. 3. 12. 1914, vrch. min. komisař. Polit. vězeň, 30 dní invalida. Vyslýchán týden, 3 dny a 2 noci. Melancholie, deprese. Odpovídá vyhýbavě a nepřesně. Projevuje zásadní nedůvěru a strach.

24) Dr. Petr LEVÍČEK, nar. 19. 10. 1905, Damborice, úředník. Čtyřikrát vyslýchán. Insultován. Užit opakovaného elektrického proudu. Nervově zcela zhroucen. Pláče. Při anamnese padá, byla mu poskytnuta pomoc zachycením při pádu.

25) Tomáš GAJDA, nar. 7. 3. 1900, Strážnice, typograf. Při výslechu několikrát uhozen do obličeje.

26) Zdeněk SVOBODA, nar. 7. 6. 1913, Bosoňohy, profesor. Vyslýchán dvakrát po dva dny. Vždy insultován, tlučen přes záda a chodidla. Užit dvakrát opakovaného elektrického proudu. Časově i místně desorientován, nervově úplně zhroucen.

27) Jiří FLORIÁN, nar. 21. 4. 1910, Lipník, úředník. Dvakrát vyslýchán, po každé insultován, tlučen do obličeje a přes šlapky. Jedenkrát užit opakovaného elektrického proudu.

28) Bohumil VESELÝ, nar. 13. 8. 1922 [?], Strážnice, tiskař. Při výslechu tlučen do obličeje.

RESUMÉ:

Po stránce výživy je stav vyšetřovanců uspokojivý. Lokální nálezy zcela celkem skromné, vzhledem k tomu, že je zde značný časový odstup od doby výslechu, které se daly udánlivě během měsíce ledna.

Celkem podrobeno lékařskému vyšetření 63 osob, z nichž 28 uvádělo různé druhy insultace. Ve 13 případech bylo užit opakovaně elektrického proudu. Z vyšetření je patrné, že užití elektrického proudu při vyšetřování má za následek vysoké procento poruch ve sféře psychické i nervové i po značném časovém odstupu. Ostatní použité prostředky při vyšetřování zanechaly podstatně menší procento poruch, patrných ještě po tak dlouhém časovém odstupu.

Během anamnestického šetření lékařského všech osob bylo konstatováno, že řada vyšetřovanců odmítla jakékoliv informace, dotýkající se zdravotního stavu v průběhu vazby.

Tento záznam byl sepsán z poznámek, pořízených dne 9. 3. 1949.

V Brně dne 10. 3. 1949
ÚŘEDNÍ LÉKAŘ KV SNB BRNO: VYŠETŘUJÍCÍ SOUDCE
DR VLČEK V. R. DR FLORIÁN V. R.

(Přetištěno z publikace: STÁLÁ MEZINÁRODNÍ KONFERENCE O ZLOČINECH KOMUNISMU. Sborník přednášek a dokumentů. 5. - 6. října 1991 Praha-Diabačov, str. 92-98)

^{*)} Text dokumentu zachovává původní pravopis.